

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē
॥ ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by
Sunder Kidāmbi
with the blessings of
śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan
His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ॥

hanumatā bharataṃ prati
śrīrāmalakṣmaṇasītākartṛkavanavāsasambandhināṃ samēṣāṃ
vṛttānāṃ śrāvaṇam

bahūni nāma varṣāṇi
gatasya sumahadvanam |
śṛṅgōmyahaṃ prītikaraṃ
mama nāthasya kīrtanam ॥ 6.126.1 ॥

kalyāṇī bata gāthēyaṃ
laukikī pratibhāti mām |
ēti jīvantamānandō
naraṃ varṣaśatādapi ॥ 6.126.2 ॥

rāghavasya harīṇāṃ ca
kathamāsīt samāgamaḥ |
kasmin dēśē kimāśritya
tattvamākhyāhi pṛcchataḥ ॥ 6.126.3 ॥

sa pṛṣṭō rājaputrēṇa
bṛsyāṃ samupavēśitaḥ |

ācacakṣē tataḥ sarvaṃ
rāmasya caritaṃ vanē || 6.126.4 ||

yathā pravrajitō rāmō
māturdattau varau tava |
yathā ca putrasōkēna
rājā daśarathō mṛtaḥ || 6.126.5 ||

yathā dūtaistvamānīta -
stūrṇaṃ rājagrḥāt prabhō |
tvayāyōdhyāṃ praviṣṭēna
yathā rājyaṃ na cēpsitam || 6.126.6 ||

citrakūṭagirim gatvā
rājyēnāmitrakarśanaḥ |
nimantritastvayā bhrātā
dharmamācaratā satām || 6.126.7 ||

sthitēna rājñō vacanē
yathā rājyaṃ visarjitam |
āryasya pādukē gṛhya
yathāsi punarāgataḥ || 6.126.8 ||

sarvamētanmahābāhō
yathāvad viditaṃ tava |
tvayi pratiprayātē tu
yad vṛttaṃ tannibōdha mē || 6.126.9 ||

apayātē tvayi tadā
samudbhrāntamṛgadvijam |

paridyūnamivātyarthaṃ

tad vanaṃ samapadyata || 6.126.10 ||

taddhastimṛditaṃ ghōraṃ

siṃhavyāghramṛgākulam |

pravivēśātha vijanaṃ

sa mahad daṇḍakāvanam || 6.126.11 ||

tēṣāṃ purastād balavān

gacchatāṃ gahanē vanē |

vinadan sumahānādaṃ

virādhaḥ pratyadrśyata || 6.126.12 ||

tamutkṣipya mahānāda -

mūrdhvabāhumadhōmukham |

nikhātē prakṣipanti sma

nadantamiva kuñjaram || 6.126.13 ||

tat kṛtvā duṣkaraṃ karma

bhrātarau rāmalakṣmaṇau |

sāyāhnē śarabhaṅgasya

ramyamāśramamīyatuḥ || 6.126.14 ||

śarabhaṅgē divaṃ prāptē

rāmaḥ satyaparākramaḥ |

abhivādya munīn sarvā -

ñjanasthānamupāgamat || 6.126.15 ||

paścācchūrpaṇakhā nāma

rāmapārśvamupāgatā |

tatō rāmēṇa sandiṣṭō

lakṣmaṇaḥ sahasōtthitaḥ || 6.126.16 ||

pragr̥hya khaḍgaṃ cicchēda

karṇanāsaṃ mahābalaḥ |

caturdaśa sahasrāṇi

rakṣasāṃ bhīmakarmaṇām || 6.126.17 ||

hatāni vasatā tatra

rāghavēṇa mahātmanā |

ēkēna saha saṅgamyā

rāmēṇa raṇamūrdhani || 6.126.18 ||

ahnaścaturthabhāgēna

niḥśēṣā rākṣasāḥ kṛtāḥ |

mahābalā mahāvīryā -

stapasō viḡhna-kāriṇaḥ || 6.126.19 ||

nihatā rāghavēṇājau

daṇḍakāraṇyavāsinaḥ |

rākṣasāśca viniṣpiṣṭāḥ

kharaśca nihatō raṇē || 6.126.20 ||

dūṣaṇaṃ cāgratō hatvā

triśirāstadanantaram |

tatastēnārditā bālā

rāvaṇaṃ samupāgatā || 6.126.21 ||

rāvaṇānucarō ghōrō

mārīcō nāma rākṣasaḥ |

lōbhayāmāsa vaidēhīm

bhūtvā ratnamayō mṛgaḥ || 6.126.22 ||

sā rāmamabravid dṛṣṭvā

vaidēhī grhyatāmiti |

ayaṃ manōharaḥ kānta

āśramō nō bhaviṣyati || 6.126.23 ||

tatō rāmō dhanuṣpāni -

rmṛgaṃ tamanudhāvati |

sa taṃ jaghāna dhāvantaṃ

śarēṇānataparvaṇā || 6.126.24 ||

atha saumya daśagrīvō

mṛgaṃ yāti tu rāghavē |

lakṣmaṇē cāpi niṣkrāntē

pravivēśāśramaṃ tadā || 6.126.25 ||

jagrāha tarasā sītāṃ

grahaḥ khē rōhiṇīmiva |

trātukāmaṃ tatō yuddhē

hatvā gr̥dhraṃ jaṭāyuṣam || 6.126.26 ||

pragr̥hya sahasā sītāṃ

jagāmāśu sa rākṣasaḥ |

tatastvadbhutasankāsāḥ

sthitāḥ parvatamūrdhani || 6.126.27 ||

sītāṃ gr̥hītvā gacchantāṃ

vānarāḥ parvatōpamāḥ |

dadrśurvismitākārā

rāvaṇaṃ rākṣasādhipam || 6.126.28 ||

tataḥ śīghrataraṃ gatvā

tad vimānaṃ manōjavam |

āruhya saha vaidēhyā

puṣpakaṃ sa mahābalaḥ || 6.126.29 ||

pravivēśa tadā laṅkāṃ

rāvaṇō rākṣasēśvaraḥ |

tāṃ suvarṇapariṣkāre

śubhē mahati vēśmani || 6.126.30 ||

pravēśya maithilīṃ vākyaiḥ

sāntvayāmāsa rāvaṇaḥ |

tṛṇavad bhāṣitaṃ tasya

taṃ ca nairṛtapuṅgavam || 6.126.31 ||

acintayantī vaidēhī

hyaśōkavanikāṃ gatā |

nyavartata tadā rāmō

mṛgaṃ hatvā tadā vanē || 6.126.32 ||

nivartamānaḥ kākutsthō

dṛṣṭvā gṛdhraṃ sa vivyathē |

gṛdhraṃ hataṃ tadā dṛṣṭvā

rāmaḥ priyataraṃ pituḥ || 6.126.33 ||

mārgamāṇastu vaidēhīṃ

rāghavaḥ sahalakṣmaṇaḥ |

gōdāvarīmanucaran

vanōddēśāṃśca puṣpitān || 6.126.34 ||

āsēdaturmahāraṇyē

kabandhaṃ nāma rākṣasam |

tataḥ kabandhavacanād

rāmaḥ satyaparākramaḥ || 6.126.35 ||

ṛṣyamūkagiriṃ gatvā

sugrīvēṇa samāgataḥ |

tayōḥ samāgamaḥ pūrvam

prītyā hārdō vyajāyata || 6.126.36 ||

bhrātrā nirastaḥ kruddhēna

sugrīvō vālinā purā |

itarētarasaṃvādāt

pragāḍhaḥ praṇayastayōḥ || 6.126.37 ||

rāmaḥ svabāhuvīryēṇa

svarājyaṃ pratyapādayat |

vāliṇaṃ samarē hatvā

mahākāyaṃ mahābalaṃ || 6.126.38 ||

sugrīvaḥ sthāpitō rājyē

sahitaḥ sarvavānaraiḥ |

rāmāya pratijānītē

rājaputryāstu mārgaṇam || 6.126.39 ||

ādiṣṭā vānarēndrēṇa

sugrīvēṇa mahātmanā |

daśa kōṭyaḥ plavaṅgānāṃ

sarvāḥ prasthāpitā diśaḥ || 6.126.40 ||

tēṣāṃ nō viprakṛṣṭānāṃ

vindhyē parvatasattamē |

bhṛśaṃ śōkābhitaptānāṃ

mahān kālō'tyavartata || 6.126.41 ||

bhrātā tu grḍhrarājasya

sampātirnāma vīryavān |

samākhyāti sma vasatīṃ

sītāṃ rāvaṇamandirē || 6.126.42 ||

sō'haṃ duḥkhaparītānāṃ

duḥkhaṃ tajjñātināṃ nudan |

ātmavīryaṃ samāsthāya

yōjanānāṃ śataṃ plutāḥ |

tatrāhamēkāmadrākṣa -

maśōkavanikāṃ gatām || 6.126.43 ||

kauśēyavastrāṃ malināṃ

nirānandāṃ dṛḍhavrataṃ |

tayā samētya vidhivat

prṣṭvā sarvamaninditām || 6.126.44 ||

abhijñānaṃ mayā dattaṃ

rāmanāmāṅgulīyakam |

abhijñānaṃ maṇiṃ labdhvā

caritārthō'hamāgataḥ || 6.126.45 ||

mayā ca punarāgamyā
 rāmasyākliṣṭakarmanāḥ |
 abhijñānaṃ mayā datta -
 marciṣmān sa mahāmaṇiḥ || 6.126.46 ||

śrutvā tāṃ maithilīm rāma -
 stvāśaśaṃsē ca jīvitam |
 jīvitāntamanuprāptaḥ
 pītvāmṛtamivāturaḥ || 6.126.47 ||

udyōjayiṣyannudyōgaṃ
 dadhrē laṅkāvadhē manāḥ |
 jighāṃsuriva lōkāntē
 sarvān lōkān vibhāvasuḥ || 6.126.48 ||

tataḥ samudramāsādya
 nalaṃ sētumakārayat |
 atarat kapivīrāṇāṃ
 vāhinī tēna sētunā || 6.126.49 ||

prahastamavadhīnnīlaḥ
 kumbhakarṇaṃ tu rāghavaḥ |
 lakṣmaṇō rāvaṇasutaṃ
 svayaṃ rāmastu rāvaṇam || 6.126.50 ||

sa śakrēṇa samāgamyā
 yamēna varuṇēna ca |
 mahēśvarasvayambhūbhyāṃ
 tathā daśarathēna ca || 6.126.51 ||

taiśca dattavaraḥ śrīmā -
nṛṣibhiśca samāgataiḥ |
surarṣibhiśca kākutsthō
varān lēbhē parantapaḥ || 6.126.52 ||

sa tu dattavaraḥ prītyā
vānaraiśca samāgataiḥ |
puṣpakēṇa vimānēna
kiṣkindhāmabhyupāgamat || 6.126.53 ||

tāṃ gaṅgāṃ punarāsādyā
vasantaṃ munisannidhau |
aviḥnaṃ puṣyayōgēna
śvō rāmaṃ draṣṭumarhasi || 6.126.54 ||

tataḥ sa vākyairmadhurairhanūmatō
niśamya hṛṣṭō bhārataḥ kṛtāñjaliḥ |
uvāca vāñiṃ manasaḥ praharṣiṇiṃ
cirasya pūrṇaḥ khalu mē manōrathaḥ || 6.126.55 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē ṣaḍviṃśatyadhikaśatatamaḥ sargaḥ ||